

4.12.2014

Elenia Oy
Patamäenkatu 7
33900 Tampere

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA 2 x 110 KV VOIMANSIIRTOJOHTO TIKIMAA–LAVIANVUORI -HANKKEESEEN

HANKE

Elenia Oy on aloittanut uuden Tikinmaa - Lavianvuori yhteispylväs rakenteisen 2x110 kV voimajohtoyhteyden suunnittelun. Tikinmaan sähköasema puretaan. Uudella voimajohtolalla liitetään kantaverkkoon aiemmat Tikinmaalla liittyneet Toijalan ja Lempäälän voimajohtot.

Voimajohto on tarkoitus sijoittaa pääosin nykyisen Elenia Oy:n Tikinmaa - Luopioinen 110 kV voimajohton paikalle Valkeakosken pohjoisosassa ja Kangasalalla. Elenia Oy:n nykyinen 110 kV voimajohtorakenne puretaan. Elenia Oy:n ja Fingrid Oyj:n (2x2x110 kV) yhteinen johtokäytävä levenee pääosalla matkaa, pylväsvälillä 10–24, noin 9 metriä noin 81 metriin. Johtokäytävien leveys on edelleen Tikinmaa-pylvään nro 1 kohdalla 52 m leveä, pylväsvälillä 2-4 85–87 m leveä ja kulmapylvään 10 kohdalla noin 88 m leveä. Pylväsvälillä 5–9 pylvästyypin vaihtuu ja johtoalue kapenee 7 metriä, ja se on jatkossa noin 88 m leveä. Roukon alueella, pylväsvälillä 25 - 26, johtoalue on jatkossa noin 1 kilometrin matkalla 108 metriä, kun rinnalla ovat myös Fingrid Oyj:n tuleva Lavianvuoren sisäänvedot -hanke. Uudet pylväät ovat noin 20-metrisiä, noin 2–3 metriä korkeampia kuin nykyiset pylväät. Elenia Oy:n voimajohton pituus on noin 6 kilometriä, ja johtokäytävän levennys muodostaa alle 6 hehtaaria uutta voimajohtokäytävää. Voimajohto ylittää seututie 130:n (Tampereentie).

Elenia Oy:n voimajohtot sijoittuisivat samaan maastokäytävään Fingrid Oyj:n nykyisen ja toisen suunnitteilla olevan 110 kV voimajohton kanssa. Rakentaminen täytyy myös sovittaa yhteen Fingrid Oyj:n Tikinmaa - Lavianvuori ja Lavianvuoren sisäänveto -voimajohtohankkeiden kanssa; Elenia Oy:n hankkeen rakentaminen alkaisi loppuvuodesta 2015 (kesällä 2016) ja hanke valmistuisi kesällä 2016 (keväällä 2017). Fingrid Oyj:n sisäänveto Lavianvuoreen -hanke saattaa ajoittua samaan aikaan. Kangasalan Lavianvuoren 400 kV:n muuntoasema ja Fingrid Oyj:n Tikinmaa - Lavianvuori -hanke ovat rakenteilla ja voimajohto valmistunee vuonna 2015.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Elenia Oy on pyytänyt 15.5.2014 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarpeesta hankkeessa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen ja neuvottelut viranomaisten kanssa

Hankkeesta vastaavaa ja viranomaisia kuultiin neuvottelussa 11.6.2014, jossa Elenia Oy:n konsultti Eltel Networks Oy esitteli hankkeen ympäristöselvitysluonnosta (2014). Valkeakosken kaupungin edustajien näkemykset kirjattiin neuvottelumuistioon (16.6.2014).

Hankkeesta vastaavan selvitys ympäristövaikutuksista

Elenia Oy on saanut Fingrid Oyj:ltä käyttöönsä Tikinmaa - Lavianvuoren johtokäytävän vaikutusalueelta laaditun ympäristöselvityksen (FCG 13.9.2012). Elenia Oy on täydentänyt kesän 2014 aikana selvitystä vastaamaan nyt suunniteltavien voimajohtoja ympäristövaikutuksia ja yhteisvaikutuksia.

Ympäristöselvityksessä on kuvattu hanke ja sen vaikutusalueen ympäristö sekä esitetty arviot hankkeen vaikutuksista (maankäyttö ja asutus, ympäristö- ja luonnonsuojelu, maisema ja kulttuuriperintö). Selvityksen kohdassa Johtopäätökset ja suositukset on tarkasteltu Fingrid Oyj:n hankkeen haitallisten vaikutusten estämistä hankkeen suunnittelussa ja rakentamisen aikana siten, että viranomaisten näkemykset selvityksestä on otettu huomioon. Elenia Oy:n hankkeeseen liittyvät raportin päivitykset ja niitä vastaavat viranomaisten näkemykset on esitetty muistiossa 16.6.2014 ja alla olevassa tekstissä.

Valkeakosken kaupunki. Fingrid Oyj:n ympäristöselvityksen yleiskaavatietojen lisäksi Valkeakosken kaupungin alueella on valmisteilla 130-tien yleiskaava ja kaavoittaja esitteli alustavan suunnitelman pylvässijoittelun ja katusuunnitelmien yhteensovittamista varten. Jos mahdollista, pylväät tulisi suunnitella rinnakkain Fingrid Oyj:n uusien pylväiden kanssa. Fingrid oyj:n luontoselvityksen kaavatiedoista todettiin myös, että Vanhankylän osayleiskaavassa on muutostarpeita.

Ranta-osayleiskaavan ja voimajohtoreitin risteämään merkittyjen rakennuspaikkojen kohdalla on A2- ja RA3 -merkinnöin rakennuspaikkoja, mutta ei vielä rakennuksia.

Levenevien johtoaukeiden takia seudullisesti merkittävien ulkoilu- ja virkistysreittien ja johtokäytävien risteämäkohtien raivauksissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota alueen siistiin yleisilmeeseen

Pirkanmaan liitto, Hankkeen suunnittelu tulee yhteen sovittaa Pirkanmaan maakuntavaltuuston (MKV 28.4.2014) hyväksymän Pirkanmaan maakuntakaava 2040 maankäyttövaihtoehtojen perusratkaisun kanssa. Perusratkaisussa yhdyskuntarakenteen kehittymistä edistetään maantien 130 varrella vaihtoehdon Aurinko 1 mukaisesti ja maantien 130 Lempeälä-Valkeakoski ja Marjamäen rooli yhdyskuntarakenteessa tutkitaan tarkemmin. Suunnittelussa nämä seikat tulee huomioida siten, että haitta olisi mahdollisimman vähäinen. Maakuntakaava 2040 on tekeillä viherverkkoselvitys ja ekologinen selvitys.

Pirkanmaan maakuntamuseolla (29.8.2014; toimitettu ELY-keskukselle 28.11.2014) ei ole huomautettavaa hankkeesta.

Elenia Oy on toimittanut päivitetyn ympäristöselostuksen (26.11.2014) ELY-keskukselle ja **ympäristöselostusta on esitelty 3.12.2014.** Liitolla ei ole huomautettavaa eikä Valkeakosken kaavoittajalla. Suunnittelussa on otettu huomioon mm. Valkeakosken kaupungin tulevia katusuunnitelmia johtoaukeaa kaventamalla so. yhteispylväillä ja sijoittamalla

yksittäisiä pylviä uudelleen peltoviljelyalueella ja sijoittamalla uudet pylväspaikat kauemmaksi Korentijärven ranta-alueesta. Liito-oravan kulkuyhteyksien kannalta pylviä 9 ja 10, 14 ja 15 sekä 23 ja 24 ovat Fingrid Oyj:n pylvään kanssa rinnakkain liito-oravan esiintymisalueella ja pylväävät ovat muutoinkin pääosin rinnakkain. Fingrid Oyj on poistanut puustoa pylväsvälillä 25 ja 26 johtokäytävän eteläpuolelta. Johtokäytävän pylväspaikoilla ei ole merkittävää haittaa liito-oraville. Elenia Oy osallistuu Fingrid Oyj kokeiluun, jossa liito-oravan ylityskohtaan (nro 3) johtoaukean poikki asetetaan alituspuita.

Rakentaminen on tavoite ajoittaa talviaikaan, jotta haitat maastoon, kasvillisuuteen ja pesimälinnustoon olisivat vähäisemmät.

Pirkanmaan ELY-keskus on antanut YVA-lain mukaiset päätökset Fingrid Oyj:n Tikinmaa–Lavianvuori 2x110 kV:n voimajohto -hankkeesta (PIRELY/20/07.04/2012, 24.10.2012) ja Lavianvuoren sisäänveto 110 kV:n voimajohto -hankkeesta (PIRELY/1/07.04/2014, 22.5.2014). Ratkaisujen mukaan YVA-menettelyä ei sovelleta hankkeisiin.

HANKKEEN TODENNÄKÖISET TUNNISTETUT MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Pirkanmaan ELY-keskus on tunnistanut käytettävissä olevien tietojen perusteella hankkeen todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ja tarkastellut niiden merkittävyttä suhteessa YVA-lain soveltamisalan tarkoittamaan merkittävyteen. Todennäköisiä YVA-lain 2 §:ssä määriteltyjä ympäristövaikutuksia on tunnistettu erityisesti YVA-asetuksen 7 § näkökulmista, jotka liittyvät hankkeen kokoon, sijaintiin ja ominaisuuksiin.

Yhdyskuntarakenne, rakennukset

Valmisteilla oleva maakuntakaava 2040 ja sitä tarkentavat Valkeakosken yleiskaavat edellyttävät voimajohtohankkeen yhteensovittamista maantie 130:n (Tampereentie) varteen jo alustavasti osoitetulla ja hyväksytyllä aluekehityksen painopistealueella, mutta käytettävissä olevilla tiedoilla ei ole tunnistettavissa merkittäviä haittoja maankäyttöön. Maakuntakaava valmistuu vuonna 2016 ja hyväksytään vuonna 2018–19.

Hanke sijoittuu voimassa olevan Pirkanmaan 1. maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamisen tarvetta (MU 006). Maakuntakaava 2040:een on tekeillä viherverkkoselvitys ja ekologinen selvitys.

Voimajohtokäytävän laajennus vaikuttaa lähimaisemaan Pirkanmaan 1. maakuntakaavan osoittaman seudullisen ulkoilureitin ja Valkeakosken kaupungin Roukon ulkoilureitistön kohdalla, joka on kaupungin ulkoilun pääreitti ja kuntorata. Pirkan taival ja Roukon reitistö ovat ympäristövuotisesti vilkkaassa käytössä.

Lisäksi ulkoilureitteihin kohdistuu yhteisvaikutuksia samaan johtokäytävään laajennettavasta ja uudesta voimajohtokäytävästä, Lavianvuoren uudesta sähköasemasta sekä olemassa olevista etelä-pohjoissuuntaisista voimajohtokäytävistä, jotka myös risteävät ulkoilureitistöä useassa kohdin Valkeakosken ja Kangasalan rajan tuntumassa. Lisäksi eri voimajohto-hankkeiden rakentaminen alueella voi haitata reittien käyttöä arviolta 1–3 vuotta.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Maakuntakaavassa on osoitettu viherkäytävään seudullinen ulkoilureitti laajan väestön käyttöön osaltaan edistämään kansanterveyttä väestötasolla ja tasapuolisia mahdollisuuksia virkistykseen.

Valkeakosken kaupungin (asukasluku noin 21 000) Roukon kuntorata risteää jo nyt useassa kohdin voimajohtokäytäviä, joten voimajohtokäytävää leventävä hanke heikentäisi ulkoilureitistön ympäristön laatua asukkaiden kannalta kun otetaan huomioon myös ulkoilureitistöön kohdistuvat yhteisvaikutukset toisen hankkeen uudesta maastokäytävästä ja samaa johtokäytävää leventävästä hankkeesta sekä uudesta muuntoasemasta.

Ulkoilureitteihin kohdistuisi aikaisempaa leveämpi häiritsevä elementti, joka heikentää niiden laatua. Uudet haitat ja yhteisvaikutukset kohdistuvat laajaan väestöön, joten haitat eivät olisi vähäisiä.

Luonnon monimuotoisuus, eliöt ja kasvillisuus

Elenia Oy:n käytössä olevien Fingrid Oyj selvitysten liito-oravatiedot todettiin osin vanhentuneiksi, ja ne päivitettiin maastotutkimuksilla 4. heinäkuuta 2014. Johtoreitiltä ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Fingrid Oyj:n ja Elenia Oy:n yhteisillä voimajohtolinjoilla on kuitenkin liito-oravan kulkuyhteyskohtia, joiden heikentäminen aiheuttaisi merkittävää haittaa.

Suunnitellulla johtolinjalla on todettu olevan neljä (4) liito-oravan kulkuyhteyskohtaa, joiden säilymiseen voivat todennäköisesti vaikuttaa määrävälein toistuva johtolinjan raivaus ja reunapuukäsittely.

Fingrid Oyj:n Tikinmaa–Lavianvuori ympäristöselvityksessä (13.9.2012) on mainittu, että viitasammakon esiintyminen on mahdollista Korentijärvellä. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin perusteella. Korentijärven poikki rakennettavan voimajohtolinjan rakentamisen yhteydessä tulee huolehtia siitä, että rantavyöhykettä ei kaiveta. Elenia Oy:n hankkeessa suunnitellut pylväspaikat sijoitetaan nykyisiä pylväitä kauemmas rannasta, joten järvessä mahdollisesti sijaitsevat viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalueet eivät heikenny uuden voimajohdon takia.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Elenia Oy:n Tikinmaa–Lavianvuori voimajohtohankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettyihin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

YVA-asetuksen hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä on aina sovellettava vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Hanke sijoittuu pääosin nykyiseen johtokäytävään, jota pääosin levennetään hanketta varten. Hankkeen voimajohto on nimellisjännitteeltään ja johtopituudeltaan pienempi kuin YVA-asetuksen hankeluettelossa mainittu hanke, ja uuden alueen tarve on selkeästi suppeampi kuin uuteen maastokäytävään suunniteltavassa hankkeessa.

Hankkeen luontoarvioihin kohdistuvat haitat voivat todennäköisesti olla merkittäviä tiedossa olevilla liito-oravan kulkuyhteysreiteillä poikkisuunnassa voimalinjaan nähden, mikäli niitä ei oteta huomioon voimajohtojen pylvässijoittelussa ja puuston hoidossa. Suunnitelman pylväspaikoista ei aiheutuisi haittaa kulkuyhteyksille.

Maakuntakaavojen ja osayleiskaavojen mukaiseen nykyiseen maankäyttöön kohdistuisi haitallisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia seudullisen ulkoilureitin ja kaupungin ulkoilun pääreitistön kohdalla. Laajan väestön ulkoiluun ja virkistykseen varatun alueen lähimaiseman heikentyminen olisi todennäköisesti pysyvää. Hanke laajentaa nykyistä johtokäytävää kuten toinen vastaavan kokoinen ajankohtainen voimajohtolinjan laajennushanke samassa johtokäytävässä. Hankkeiden aiheuttama haitallinen muutos nykyiseen johtokäytävään ei todennäköisesti ole merkittävä seudullisen ulkoilureitin kohdalla. Kaupungin Roukon ulkoilureitistöön kohdistuu yhteisvaikutuksia lisäksi uudesta, Pyörönmaan kautta Lavianvuoreen kulkevasta voimajohtokäytävästä, joten haitat voivat olla kokonaisuutena virkistystavoitetta heikentäviä. Hankkeen rakentamisaikaiset haitat olisivat suhteellisen lyhytaikaisia, mutta yhteisvaikutukset voivat pidentää vaikutusaikaa tärkeitä ulkoilumahdollisuuksia heikentävästi.

Hankkeen todennäköiset merkittävät ja muutoin haitalliset ympäristövaikutukset eivät vastaa kokonaisuutena YVA-lain tarkoittamia yksittäistapauksen todennäköisiä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia vaikutuksia. Tällä tarkoitetaan, että hankkeesta ei aiheudu todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ovat kokonaisuutena rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne sekä yhteisvaikutukset nykyisten ja jo suunnitteilla tai rakenteilla olevien voimalinjojen ja sähköaseman kanssa.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista. Eri-tyisesti hankkeesta vastaavan tulee ottaa hankkeen jatkosuunnittelussa ja osallistumisessa huomioon seuraavat ympäristöselvityksessäkin esille tuodut ympäristövaikutukset ja niiden estäminen ja lieventämisen selvitystarpeet.

Voimajohtolinjan raivauksissa ja reunapuukäsittelyssä tulee huomioida liito-oravan kulkuyhteyshkohdat (4 kpl). Liito-oravan kulkuyhteyshpaikoilla tulee säilyttää riittävän korkeaa ja järeeää puustoa johtoalueen reunoilla sekä johtolinjan alla. Kulkuyhteyksiä varten jätettävä /kasvatettava puusto on tarpeen merkitä ja työohjein huolehtia puuston ylläpidosta. Puuston hoito- ja ylläpito voidaan ajoittaa johtolinjan muun hoidon yhteyteen.

Hankkeen luontoarvoihin kohdistuvat haitat eivät todennäköisesti ole merkittäviä, kun liito-oravan tiedossa olevilla kulkuyhteyshalueilla huolehditaan liito-oravalle soveltuvan puuston ylläpitämisestä tai vastaavasta kulkuyhteydestä kuten paikalle rakennettavilla alituspuilla. Hankkeen ympäristövaikutuksista liito-oravan kulkuyhteysharpeisiin johtolinjalla on tarpeen ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa, rakentamisessa ja huoltotöissä yhteistyössä Fingrid Oyj:n kanssa.

Maakuntakaavan seudulliseen ulkoilureitin lähimaisemaan ja kaupungin tärkeään ulkoilureitistöön kohdistuvia haittoja on tarpeen selvittää, ja selvityksen perusteella on tarpeen suunnitella haittojen estäminen ja lieventäminen.

Yhteisvaikutukset on suositeltavaa selvittää ja estää yhteistyössä muista voimajohtohankkeista vastaavien yhtiöiden sekä Valkeakosken kaupungin kanssa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7, 25 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Yksikönpäällikkö

Mari Rajala

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Valkeakosken kaupungin ja Kangasalan kunnan virallisilla ilmoitustauluilla ja sähköisillä ilmoitustauluilla, ja päätös on nähtävillä Valkeakosken kaupunki, Sääksmäentie 2 ja Kangasalan kunta, Kunnantie 1. Päätös on sähköisesti nähtävillä Pirkanmaan ELY-keskuksen kotisivulla <http://www.ymparisto.fi/YVA-paatokset/Pirkanmaa>

TIEDOKSI

Valkeakosken kaupunki
Kangasalan kunta
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö
Suomen ympäristökeskus
Eltel Networks Oy, tuomo.ostamo@eltelnetworks.com

LIITE Valitusosoitus
 Yleiskartta

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000